

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 279/2021-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou C&T Advokáti s. r. o., Fedinova 3b, Bratislava, IČO 51 284 961, v mene ktorej koná jej konateľ a advokát Mgr. Ing. Miroslav Compel, proti postupu Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 144/2017 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 7. mája 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v napadnutom konaní označenom v záhlaví tohto rozhodnutia. Sťažovateľ navrhuje uznesenie okresného súdu č. k. 15 C 144/2017-187 z 9. februára 2021 (ďalej len „uznesenie z 9. februára 2021“) zrušiť. Zároveň požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 eur, ako aj náhradu trov konania v sume 460,90 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že žalobcovia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] zastúpení sťažovateľom sa žalobou z 29. novembra 2017 proti obchodnej spoločnosti BL Slovakia, spol. s r. o., Mostná 72, Nitra (ďalej len „žalovaná“), domáhali zaplatenia sumy 730,37 eur s príslušenstvom. Okresnému súdu bol 22. júla 2020 doručený návrh žalobcov na pripustenie zmeny na strane žalobcov tak, že pôvodní žalobcovia vystúpia z napadnutého konania a na ich miesto vstúpi ako žalobca sťažovateľ. Svoj návrh odôvodnili prechodom práv z uplatneného nároku v sume 730,04 eur s príslušenstvom na podklade dohody č. 1 o postúpení

pohľadávky z 15. júla 2020 (ďalej len „dohoda z 15. júla 2020“), ktorú uzatvorili žalobcovia so sťažovateľom – postupníkom.

3. Okresný súd uznesením č. k. 15 C 144/2017-167 zo 6. októbra 2020 (ďalej len „uznesenie zo 6. októbra 2020“) vydaným súdnym úradníkom pripustil, aby na miesto žalobcov vstúpil do napadnutého konania ako žalobca sťažovateľ. Proti uzneseniu okresného súdu zo 6. októbra 2020 podala žalovaná sťažnosť, v ktorej tvrdila, že jej zo strany žalobcov nebolo oznámené postúpenie pohľadávky na sťažovateľa, pričom ani zo strany samotného sťažovateľa nebolo žalovanej preukázané postúpenie pohľadávky na podklade dohody z 15. júla 2020. Žalovaná ďalej namietala, že bez preukázania dohody o postúpení pohľadávky nemohol nastať prechod práv a ani vstup nového subjektu do konania na strane žalobcu. O sťažnosti rozhodol okresný súd uznesením z 9. februára 2021 vydaným sudcom okresného súdu tak, že citované rozhodnutie vydané súdnym úradníkom zrušil.

4. V uznesení z 9. februára 2021 okresný súd po preskúmaní spisu uviedol, že v danom prípade nedošlo k platnému postúpeniu pohľadávky, a to s ohľadom na skutočnosť, že zo strany žalobcov nedošlo k splneniu jednej z podmienok postúpenia pohľadávky, a to oznámenia žalovanej strane o jej postúpení. Žalovanej teda nebolo oznámené postúpenie pohľadávky zo strany žalobcov ani zo strany sťažovateľa ako postupníka.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ argumentuje, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k odopretiu práva na súdnu ochranu, keďže okresný súd so sťažovateľom odmietol konať ako so stranou sporu, a to aj napriek preukázanému postúpeniu práv, ktoré boli okresnému súdu, ako aj protistrane preukázané najneskôr doručením zrušeného uznesenia zo 6. októbra 2020.

6. Uznesenie okresného súdu zo 6. októbra 2020 bolo vydané na základe § 80 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) z dôvodu prechodu práv a povinností, pričom podľa poučenia sťažnosť proti citovanému uzneseniu mohol podať ten, v neprospech koho bolo rozhodnutie vydané. Podľa sťažovateľa však taký účastník konania neexistuje, keďže postúpenie práv žiadnym spôsobom neznevýhodňuje druhú stranu konania, a to z dôvodu, že aj proti sťažovateľovi ako postupníkovi ostávajú námietky proti pohľadávke zachované v zmysle § 529 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vo vyjadrení k sťažnosti žalovanej sťažovateľ – postupník a zástupca žalobcov – konštatoval, že účastník konania, v ktorého neprospech by uznesenie bolo vydané, neexistuje. Z uvedeného dôvodu zastáva názor, že vyjadrenie obsahovalo všetky skutočnosti podstatné pre rozhodovanie o sťažnosti žalovanej. Na rozdiel od sťažovateľa však okresný súd v napadnutom konaní dospel k záveru, že vyjadrenie sťažovateľa neobsahovalo skutočnosti podstatné pre rozhodovanie o sťažnosti.

7. Uvedeným spôsobom podľa sťažovateľa došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu. V dôsledku napadnutého uznesenia podľa sťažovateľa dôjde k zastaveniu konania, „keďže uplatňovaný nárok nie je v súčasnosti nárokom žalobcov, ale práve sťažovateľa, s ktorým okresný súd v dôsledku uznesenia... odmietol konať. Podanie popísanej sťažnosti až v reakcii na zastavovacie uznesenie by však znamenalo, že by sťažovateľ svoju sťažnosť podal oneskorene, po uplynutí zákonnej lehoty na zrušenie uznesenia, ktoré je nevyhnutnou príčinou takéhoto následného zastavenia konania z dôvodu neexistencie žalobcu.“

8. Sťažovateľ priznanie primeraného finančného zadost'učinenia odôvodňuje existenciou porušenia svojho práva na prístup k súdu zo strany okresného súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny) postupom okresného súdu v napadnutom konaní vo veci rozhodovania o zmene subjektu na strane žalobcu. Svojou argumentáciou sťažovateľ napáda postup okresného súdu, ktorým tento odmietol konať so sťažovateľom ako so stranou sporu, a to aj napriek preukázanému postúpeniu práv (bod 5 tohto rozhodnutia), ako aj postup okresného súdu, ktorým tento podľa sťažovateľa nesprávne vyhodnotil skutočnosť (ne)znevýhodnenia druhej strany (žalovanej), a teda v konečnom dôsledku aj procesnú legitimáciu žalovanej na podanie sťažnosti proti rozhodnutiu vydanému súdnym úradníkom (bod 6 tohto rozhodnutia).

10. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval, zisťoval pritom danosť dôvodov jej odmietnutia v súlade s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Ešte pred samotným preskúmaním opodstatnenosti argumentácie sťažovateľa sa ústavný súd v kontexte napádaného postupu okresného súdu majúceho výlučne „nemeritórny“ charakter zaoberal otázkou jeho možného ústavného prieskumu. Ústavná sťažnosť je na rozdiel od tradičných opravných prostriedkov budovaných „zdola“ konštruovaná dodatočne – „zhora“, aby pokryla rozhodnutia a zásahy verejnej moci v ich celej šírke a rozmanitosti. Táto univerzálnosť ústavnej sťažnosti umožňuje prieskum rôznych paralelných konaní, ale v špecifických situáciách aj čiastkových rozhodnutí v konaniach, pre ktoré sú typické pomerne autonómne fázy v rámci samotného meritórneho konania dosiaľ neskončeného (m. m. II. ÚS 50/2015, II. ÚS 356/2016). Ústavný súd prispôsobuje intenzitu prieskumu typu napadnutého rozhodnutia a musí vnímať aj stav veci v čase rozhodovania (m. m. I. ÚS 516/2019).

12. V konkrétnych okolnostiach veci je predmetom ústavného prieskumu postup okresného súdu rozhodujúceho o zmene subjektu – žalobcu v príslušnom konaní. Postup všeobecného súdu sa už v minulosti stal za obdobných skutkových a právnych okolností predmetom vecného ústavného prieskumu (k tomu pozri napr. II. ÚS 7/2017, II. ÚS 263/2018), a to predovšetkým z pohľadu odňatia možnosti príslušného subjektu konať pred súdom nepripustením jeho vstupu do konania. Obdobná argumentácia sťažovateľa je preto podľa názoru ústavného súdu spôsobilá byť predmetom ústavného prieskumu z pohľadu toho, či nepripustenie vstupu do konania v konkrétnych okolnostiach veci je/nie je odňatím možnosti sťažovateľa konať pred súdom. Rozhodovanie okresného súdu je teda spôsobilé výrazným spôsobom zasiahnuť do postavenia sťažovateľa domáhajúceho sa priznania postavenia žalobcu v príslušnom konaní, a preto je spôsobilé byť predmetom ústavného prieskumu v konaní o ústavnej sťažnosti.

13. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

14. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

15. Ústavný súd ďalej považuje za žiaduce v rámci formulovania všeobecných východísk, ktoré tvoria ústavnoprávny základ jeho rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa, zvýrazniť, že každému rozhodnutiu všeobecného súdu musí predchádzať taký postup, ktorý zodpovedá garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle príslušných ustanovení ústavy (v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci ide o ústavou garantované právo na prístup k súdu).

16. K porušeniu práva na prístup k súdu môže dôjsť predovšetkým vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98).

17. V zmysle už prezentovaných východísk sa ústavný súd pri posúdení namietaného porušenia práv zaručených ústavou a listinou postupom okresného súdu v napadnutom konaní sústredil na posúdenie otázky, či má súdom zvolená interpretácia aplikovaných právnych noriem v kontexte zrušenia rozhodnutia vydaného súdnym úradníkom vo veci zmeny na strane žalobcu ústavnoprávne akceptovateľný charakter. Prihliadol pritom na argumentáciu sťažovateľa (k tomu pozri aj bod 9 tohto rozhodnutia), ktorou namieta ústavnú neudržateľnosť postupu okresného súdu, ktorým mu bolo podľa jeho názoru zamedzené v prístupe k súdu.

18. Podľa § 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému.

19. Podľa § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka postúpenie pohľadávky je povinný postupca bez zbytočného odkladu oznámiť dlžníkovi. Dokiaľ postúpenie pohľadávky nie je oznámené dlžníkovi alebo dokiaľ postupník postúpenie pohľadávky dlžníkovi nepreukáže, zbaví sa dlžník záväzku plnením postupcovi. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia ak postúpenie pohľadávky oznámi dlžníkovi postupca, nie je dlžník oprávnený sa dožadovať preukázania zmluvy o postúpení.

20. Podľa § 530 ods. 1 Občianskeho zákonníka na žiadosť postupníka môže postupca vymáhať postúpený nárok sám vo svojom mene na účet postupníka. Ak postúpenie pohľadávky sa oznámilo

alebo preukázalo dlžníkovi (§ 526), môže postupca pohľadávku vymáhať iba v prípade, že ju nevymáha postupník a postupca preukáže dlžníkovi súhlas postupníka s týmto vymáhaním.

21. Podľa § 80 ods. 1 CSP ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže žalobca navrhnúť, aby do konania na jeho miesto alebo na miesto žalovaného vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia súd vyhovie návrhu podľa odseku 1, ak sa preukáže, že po začatí konania došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto žalobcu. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované. Podľa odseku 3 tohto ustanovenia ten, kto vstupuje do konania, prijíma stav konania ku dňu jeho vstupu.

22. S prihliadnutím na citované ustanovenia Občianskeho zákonníka a Civilného sporového poriadku ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní vo veci rozhodovania o zmene žalobcu korešponduje s aplikovanými ustanoveniami príslušných právnych predpisov. Z gramatického výkladu § 526 ods. 1 prvej vety Občianskeho zákonníka vyplýva osobná povinnosť postupcu dlžníkovi postúpenie pohľadávky oznámiť. Osobný charakter má pritom aj preukazovanie postúpenia pohľadávky dlžníkovi zo strany postupníka (§ 526 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka). Na podklade uvedeného preto nemožno prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľa o tom, že postúpenie pohľadávky bolo žalovanej preukázané samotným aktom doručenia uznesenia okresného súdu zo 6. októbra 2020 (k tomu pozri bod 5 tohto rozhodnutia). Argumentácia sťažovateľa totiž popiera zmysel a účel predmetného ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 526) upravujúceho predovšetkým osobnú povinnosť príslušných subjektov. V konečnom dôsledku by sa § 526 Občianskeho zákonníka stal na podklade argumentácie sťažovateľa neaplikovateľným. Argumentáciu sťažovateľa obsiahnutú v bode 5 tohto rozhodnutia, ktorá popiera zmysel a účel § 526 Občianskeho zákonníka, preto nemožno akceptovať.

23. Pokiaľ sťažovateľ dôvodí, že neexistuje účastník konania, v neprospech ktorého bolo uznesenie okresného súdu zo 6. októbra 2020 vydané, ktorým vo svojej podstate spochybňuje aktívnu procesnú legitimitáciu žalovanej na podanie sťažnosti, uvedené rovnako nemožno akceptovať. V sťažnosti adresovanej okresnému súdu žalovaná prezentovala názor, podľa ktorého veci návrhu žalobcov na zmenu subjektu na strane žalobcu nemalo byť vyhovené, a to s prihliadnutím na skutočnosť, že v konkrétnych okolnostiach nemohol nastať prechod práv na postupníka – sťažovateľa. V rámci sťažnostného konania sa pritom v súlade s právnou úpravou (k tomu pozri § 243 CSP) predmetom preskúmania stávajú okrem iných argumenty atakujúce nesprávnosť postupu súdneho úradníka či ním vydaného rozhodnutia. V konkrétnych okolnostiach veci takúto argumentáciu nesprávnosti žalovaná v sťažnosti prezentovala (k tomu pozri aj bod 3 tohto rozhodnutia), keď tvrdila, že k prechodu práv na postupníka, teda sťažovateľa nemohlo dôjsť, čím spochybnila správnosť rozhodnutia o vstupe nového subjektu na strane žalobcu.

24. Posúdenie aktívnej procesnej legitimitácie predovšetkým z pohľadu, či sťažnosťou napadnuté rozhodnutie okresného súdu bolo vydané v neprospech žalovanej, sa v konkrétnych okolnostiach veci nemôže tak, ako sa sťažovateľ domnieva, riadiť len izolovaným poukazaním na § 529 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého námietky proti pohľadávke, ktoré mohla žalovaná ako dlžníčka uplatniť v čase postúpenia, jej zostávajú zachované i po postúpení pohľadávky. Postavenie žalovanej v príslušnom sťažnostnom konaní, a teda aj jej procesnú legitimitáciu na podanie sťažnosti,

je nutné vnímať komplexne okrem iných aj s prihliadnutím na jej postavenie dlžníčky voči konkrétnemu veriteľovi, a teda aj s prihliadnutím na jej povinnosť plniť svoj dlh s oslobodzujúcim účinkom voči konkrétnemu oprávnenému subjektu. Pri posúdení otázky prechodu práv na iný subjekt v rámci rozhodnutia o zmene subjektu, ktorého správnosť žalovaná spochybnila, je preto spôsobilé dotknúť sa postavenia žalovanej ako dlžníčky, ktorú týmto nemožno pozbaviť možnosti preskúmať správnosť rozhodnutia vydaného súdnym úradníkom. Vzhľadom na uvedené aj druhá námietka sťažovateľa je podľa názoru ústavného súdu nedôvodná.

25. Na podklade čiastkových zistení ústavný súd v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že medzi postupom okresného súdu v napadnutom konaní a sťažovateľom označenými právami zaručenými ústavou a listinou neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Postup okresného súdu v napadnutom konaní v súlade s platnými a účinnými právnymi predpismi nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv (k tomu pozri aj I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00), a preto ani nepripustenie vstupu sťažovateľa do konania na miesto žalobcu nemožno hodnotiť ako odňatie možnosti sťažovateľa domáhať sa svojich práv v konaní pred súdom. Inými slovami, nepripustenie vstupu sťažovateľa do konania z dôvodu, že v konkrétnych okolnostiach veci nebolo preukázané, že po začatí konania došlo k prevodu práva, má svoj základ v aplikovaných ustanoveniach právnych predpisov a nepredstavuje *denegatio iustitiae*, teda odmietnutie prístupu sťažovateľa k súdu.

26. Keďže z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňoval postup okresného súdu v napadnutom konaní, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) v spojení s § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

27. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, zaoberať sa ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2021

Libor Duľa
predseda senátu